

stedlige Menighedsraad bedst maa kunne bedømme, hvorvidt det er heldigt at foretage en saadan Deling, at Præsten overtager en Del af Præstegaardens Jord, og hvor meget han eventuelt skal give for at drive denne Del.

Dernæst vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger om § 43, som allerede er omtalt af adskillige Talere. Det bestemmes dér, at der for Fremtiden skal kræves Samtykke af Menighedsraadet, for at Jorden overhovedet kan udstykkes. Jeg ved meget vel, at man har behandlet dette Spørgsmaal ogsaa i det kirkelige Udvalg, og at der var et meget stort Flertal for en saadan Bestemmelse; og jeg vil antage, at et Moment, som man her i høj Grad har taget i Betragtning, er dette, at man ønskede, der skulde være fælles Regler for de sønderjydske Landsdele og det øvrige Land, og i de sønderjydske Landsdele holdt man meget bestemt paa, at det enkelte Menighedsraad skulde give sin Tilladelse, for at overhovedet Udstykning kunde finde Sted. Nu vil jeg gerne for mit Vedkommende være med til at tage det størst mulige Hensyn til Sønderjydernes Ønsker; men jeg tror dog ikke, vi kan gaa saa vidt, at vi fuldstændig skal omkalfatre den Lovgivning, vi har paa dette Punkt, af Hensyn til de sønderjydske Landsdele. Vi maa huske paa, at der for kun faa Aar siden, i Efteraaret 1919, med meget stort Flertal blev vedtaget en Lov om, at Præstegaardsjorderne skulde udstykkes — indtil en vis Grænse, der skulde være saa og saa mange Hektarer eller Tønder Land tilbage —, og at Sagen var blevet ret grundigt overvejet, før vi gik til dette Skridt.

Jeg vil mindes om, at hele dette Spørgsmaal var til Behandling i Landbokommissionen af 1911, og saa vidt mig bekendt var man fra alle Sider, ogsaa fra det konservative Folkeparti, enig om, at naar man nu skulde til, i nogen Grad i alt Fald, at løse Jordspørgsmaalet, var der al Grund til at kaste sine Øjne paa Præstegaardsjorderne, og at i alt Fald adskillige Tusinde Tønder Land af disse Jorder udmærket godt kunde udstykkes. Det er meget naturligt, at man allerede i Landbokommissionen havde Opmærksomheden henvendt paa dette Forhold. Hvorfor? Fordi alle, som kendte Forholdene omkring i Landet, havde Indtryk af, at Præstegaardene som Regel blev meget daarlig drevet, og at Præsternes Ulyst til at drive disse Jorder og deres Udygtighed som Landmænd efterhaanden var blevet større og større. Det er ikke noget, man kan bebrejde Præsterne, at de ikke er dygtige Landmænd; thi det intensive

Landbrug lægger meget stærkt Beslag paa den, der skal drive Jorden, og kræver ogsaa en særlig Uddannelse. Vi fik den Gang oplyst, at af samtlige Landets Præstegaarde var Jorden ved godt 800 forpagtet ud, medens kun ved 100 Præstegaarde Jorden blev drevet af Præsten selv, et udmærket Bevis for, at færre og færre efterhaanden havde Lyst til selv at drive Jorden. Som sagt, Sagen er blevet meget vel forberedt, først i Landbokommissionen og derefter i Udvalg her paa Rigsdagen.

Nu kan der naturligvis disputeres om, hvorvidt alle de Bestemmelser, der findes i Loven om Udstykning af Præstegaardsjorder, er lige heldige. Der staar saaledes, at der ikke maa udstykkes mere, end at der i alt Fald skal være 7 ha tilbage. Det var ogsaa et Spørgsmaal, man var inde paa i sin Tid, hvorvidt det var et tilstrækkeligt Jordareal, eller man skulde gaa noget højere. For Resten foreslog jo den daværende Kirkeminister, at man skulde beholde 20 Tdr. Land. Det har altid været min Betragtning, at det ikke skulde forstaas aldeles bogstaveligt, men at man skulde have Lov til at fortolke den Bestemmelse, som findes i Loven om Udstykning af Præstegaardsjorder, ret liberalt. Jeg har haft med denne Lov at gøre, har været med til at føre den ud i det praktiske Liv og har været med til at fortolke den meget liberalt i alle Tilfælde. Hvor Menighedsraadene bestemt anmodede om og kunde give gode Grunde for, at nogle og tyve Tdr. Land skulde blive tilbage til Præstegaarden, har de faaet Lov til at beholde det. Derfor har jeg ved de Udstykninger, jeg har været med til at foretage, ingen Vanskeligheder haft med Menighedsraadene, som udmærket godt har kunnet indse, at der var god Fornuft i den Foranstaltning, der her blev truffet af Statsmagten. Netop i saadanne Tilfælde, hvor der ligger nyere Bygninger, taler alt for, at der skal blive noget mere tilbage ved Præstegaarden end de 7 ha, som findes i Lovforslaget.

Naar det ærede Medlem Hr. Fibiger fremsatte den Udtalelse, at det var umaadelig uheldigt, at saadan Udstykning finder Sted, maa jeg bestemt protestere imod den. Jeg tror tværtimod, det er meget heldigt. Hvis det ærede Medlem vil følge med mig en Tur ud og se paa de Udstykninger, jeg har været med til at foretage, tror jeg, han vil sande med mig, at det i Virkeligheden er et meget godt og lykkeligt Arbejde, Kirken er med i her. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Eksempler; jeg vil kun lige nævne, at forleden Dag, da jeg var